

AHMET RASİM KİTAPLIĞI 1

İLK SEVGİ

MEYL-İ DİL

NÂKÂM

ASKER OĞLU

BELKİ BEN ALDANIYORUM

AHMET RASİM

VakıfBank Kùltür Yayınları: 0083
Edebiyat: 0026

AHMET RASİM KİTAPLIĞI 1
İLK SEVGİ
MEYL-İ DİL
NÂKÂM
ASKER OĞLU
BELKİ BEN ALDANIYORUM

Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Hüseyin Yorulmaz

Tasarım ve Yayın KimliĐi
Bülent Erkmen

Kapak Görseli ve Sayfa Uygulama
Faruk Özcan

Dizi Editörü
Prof. Dr. Yılmaz Daşcıoğlu

Yayına Hazırlayanlar
Prof. Dr. Yılmaz Daşcıoğlu
Doç. Dr. Gülsemin Hazer
Dr. Birol Bulut
Dr. Zafer Özdemir

Son Okuma
Dr. Serhat Demirel

VakıfBank Kùltür Yayınları

Büyükdere Caddesi
No: 97 – Kat 4
Şişli 34394 İstanbul
Telefon: 0 212 354 5730
www.vbky.com.tr – info@vbky.com.tr
Sertifika No: 40141

© Vakıf Pazarlama San. ve Tic. A.Ş., 2020

ISBN 978-605-7947-90-1

Kitabın tüm yayın hakları VakıfBank Kùltür Yayınları'na aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Baskı

Ofset Yapımevi

Şair Sokak No: 4, ÇaĐlayan Mahallesi,
34410 Kağıthane, İstanbul
Telefon: 0 212 295 86 01
Sertifika No: 45354

1. Baskı: Aralık 2020

AHMET RASİM
KİTAPLIĞI

1

İLK SEVGİ
MEYL-İ DİL
NÂKÂM
ASKER OĞLU
BELKİ BEN ALDANIYORUM

AHMET RASİM

AHMET RASİM

1865'te İstanbul'un Sarıgözel Mahallesinde doğdu. İlköğretime Sofular Tekkesi'ne bağlı Mahalle Mektebi'nde başladı. Çeşitli sebeplerle okula devam edemeyip eniştesi miralay Laz Mehmet Bey tarafından himaye gördü ve hususi hocalarla eğitim hayatına devam etti. 12 Haziran 1875 tarihinde Darüşşafaka'ya kaydolan Ahmet Rasim, edebiyat ve tarih zevkini Şinasi, Namık Kemal, Ziya Paşa, Ahmet Midhat gibi yazarları tanıdığı bu okulda edindi; ilk edebî ve ilmî yazı denemelerine de buradayken girişti. 1883'te okulu birincilikle bitirdi ve birkaç ay sonra Posta ve Telgraf Nezareti'nde memur olarak işe girdi.

"Yolcu" ismini taşıyan ilk tercümesinin Tercüman-ı Hakikat'te yayımlanmasının ardından işinden istifa ederek muharrirlikte karar kıldı. Burada birçok makalesi yayımlanan yazar, *Berk*, *Gülşen*, *Envâr-ı Zekâ*, *İmdâdül-Midâd* gibi dönemin diğer dergi ve gazetelerinde de çalıştı, yanı sıra çeviriler yaptı.

1927-1932 yılları arasında İstanbul milletvekili oldu. 1932'den vefatına kadar aralıksız bir şekilde yazı hayatına devam eden Ahmet Rasim'in, *Akşam*, *İkdam*, *Malumat*, *Sabah*, *Servet-i Fünun* ve *Türk Yurdu* başta olmak üzere pek çok süreli yayında imzasına rastlanmaktadır. En çok İstanbul'un gündelik yaşantısı, kendi çocukluk anıları ve matbuat hayatını yazı konusu ettiği görülür. Yazarın kitap olarak neşredilmiş eserlerinin sayısı yaklaşık 156 tanedir. Bu eserlerden bir kısmı yazarın hayatta bulunduğu süre zarfında yayımlanmışken, bir kısmı da vefatından sonra başkaları tarafından neşredilmiştir.

"İlk Fıkra Yazarımız" olarak da tanınan Ahmet Rasim fıkra ve denemelerinde

(*Şehir Mektupları*, *Cidd ü Mizah*, *Eşkal-i Zaman*...) çoğunlukla şehir hayatını, kendi çevresinin yaşayışını, zamanın adet ve geleneklerini yansıttı. Hatırat türündeki kitapları (*Gecelerim*, *Fuhş-ı Atık*, *Falaka*...) ile de çok sayıda okura ulaştı. Yüksek gözlem gücü ile çağının tanığı eserler ortaya koymanın dışında hayret uyandıracak bir çalışma azmî sergileyerek çeviri, monografi ve ders kitapları da hazırlamıştır. Ahmet Rasim 21 Eylül 1932'de Heybeliada'daki evinde vefat etti ve Heybeliada Kabristanı'na defnedildi. M. Nihat Özön, Ağâh Sırrı Levend, Muzaffer Gökman ve Hikmet Altınkaynak'ın yazarla ilgili inceleme ve araştırma kitapları bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Ahmet Rasim'in Bütün Eserleri Hakkında Birkaç Söz	7
İlk Sevgi	11
Meyl-i Dil	73
Nâkâm	143
Asker Oğlu	177
Belki Ben Aldanıyorum	235

AHMET RASİM'İN BÜTÜN ESERLERİ HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

Ahmet Rasim de bir zaman kalemiyle bir devri dolduran isimlerden olmasına karşın yıllar içinde kütüphane kataloglarında, dergi-gazete sayfalarında kalarak unutulmuşu terk ettiklerimizden. Edebiyatımızın bu tür adlarının böyle nisyan gölgesinde kalması izaha gerek duyurmayacak kadar açık bir eksikliktir; hem yazar açısından hem de edebiyatımız ve hatta kültürümüz açısından. Nitekim Nâzım Hikmet Polat da hazırladığı *Ömer Seyfettin Bütün Eserleri* (2016)¹ kitabının başında Ahmet Rasim'i örnek göstererek sırf eserlerinin tam anlamıyla tespit edilip yayımlanmamış olmasının eksikliğini vurgular ve böyle bir çalışmanın yazarın yeniden gündeme gelmesinin de yolunu açacağını belirtir. Elbette bu tür şahsiyetlerin eserlerine ulaşmanın önünde alfabe değişmesinden başlayarak, kütüphane kayıtlarımızın sıhhati ve bunlara benzer, erbabi tarafından bilinen ve pek çok defa dile getirilmiş engeller bulunmaktadır. Bu engeller aynı zamanda sade okur ilgisizliğini doğuran değil araştırmacıların azmini de kıran bir faktördür.

Ahmet Rasim (1864/65-1932) elli yılı aşkın bir süre devam eden gazetecilik ve yazarlık hayatı boyunca Türk toplumunun modernleşme sürecine tanıklık ettiği gibi, dikkatini modernleşmenin yanı sıra başında devam eden geleneksel ve mahallî hayata da fazlasıyla yöneltmiştir. Şehir hayatını ince dikkatlerle ördüğü çok yönlü bir bakışla müşahede eden yazar, hayatı ve yaşadığı şehri aile yapısıyla, sokaktaki yaşama biçimiyle, eğlence anlayışıyla,

1. Nâzım Hikmet Polat (Haz.), *Ömer Seyfettin Bütün Eserleri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2016.

gelenek ve görenekleriyle eserlerinde yansıtmıştır. Yazar; roman, hikâye, hatıra, mensur ve manzum şiir, tarih, fıkra, makale, seyahat, monografi, tercüme, gramer, okul kitapları gibi çok değişik tür ve alanlarda eserler vermiş ve bu sayede geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmıştır. Popüler bir yazar olarak görülmüş olması ise onun layıkıyla tanınmasını bugüne kadar engellemiştir. Hayatı ve eserleriyle ilgili farklı çalışmalar yapılmış olmasına rağmen Ahmet Rasim'in kaleme aldığı eserler bir bütün olarak ve ilmî metotlarla henüz yayımlanmamıştır. Türk dili, edebiyatı ve kültürünün olduğu kadar yarım asra varan gazetecilik hayatıyla Türk basınının da önemli bir tanığı olmuş olan Ahmet Rasim'in eserlerinin bir kısmı değişik baskılarla günümüz okuruna sunulmuşsa da büyük bir kısmı şu anda dağınık şekilde ve çoğu eski harflerle kütüphanelerde ve arşivlerde bulunmaktadır. Bunların düzenli bir tasnifle ve titiz bir çalışmayla ortaya çıkarılması yukarıda değindiğimiz eksikliği giderecek bir çalışma olacaktır.

Bu bakış açısıyla 2017 yılında başlattığımız ve Sakarya Üniversitesi'nde Bilimsel Araştırmalar Koordinatörlüğü'ne sunduğumuz "Ahmet Rasim Bibliyografyası" projesi yazarın bütün eserlerini tespit amacı taşımaktaydı. Bu çerçevede mevcut kaynaklarda söz edilenlerin dışında yazarın Latin harflerine aktarılmamış birçok kitabı ve süreli yayınlarda kalmış çok sayıda yazısının bulunduğu görülmüştür. Böylece bu yayın için bir tür ön hazırlık çalışması mahiyetini taşıyan ve arada dâhil olup ayrılanlar bir yana, on dört kişilik bir ekiple gerçekleştirilen bibliyografi taraması sırasında Ahmet Rasim'in yarım asırlık yazı hayatı sırasında yazmış olduğu ve yazması muhtemel olan gazete ve mecmua (ki sekiz yüzü aşkın süreli yayın ve yaklaşık 117.000 nüsha) gözden geçirildi; elbette bazılarında yalnızca, "olmadığı/bulunmadığı" bilgisine ulaşıldı. Bununla birlikte müstearlarıyla birlikte Ahmet Rasim'e ait olduğu düşünülen dört bin civarında yazı tespit edildi. Aynı şekilde kitapları da yeniden tespit ve kontrol edildi. Ahmet Rasim'in bütün eserlerini yayımlamayı amaçladı-

ğımız süreç boyunca da kontrol etmeye devam edeceğiz. Çünkü her okuma ve aşama mevcut verileri yeniden gözden geçirmeyi gerektirecek bilgiler de sunuyor.

Bu yayın, yazarın tüm kitaplarını kapsayacaktır. Bunun yanında yazarın hayattayken kitaplaştırdığı yazılara ilave olarak kitaplarına almadığı ve yeni tespit edilen yazıları ayrı birer cilt veya ilgili kitap içinde ayrı birer bölüm olarak değerlendirilecektir. Külliyat yayını olarak planlanan bu yayın programı, mümkün olduğunca önce türlere göre sonra da kronolojik olarak düzenlenecektir. Ahmet Rasim'in kurmaca eserleri, roman ve hikâyelerinden başlayarak yine bu türlerdeki çevirileri, şiirleri, denemeleri, tarih kitapları, ders kitapları, değişik türlerde nitelenebilecek çevirileri vb. biçiminde tasnif edilmiştir. Elbette yayın sürecinde de tarama aşamasında görev alan arkadaşlarımız yükü omuzlayacak. Bu noktada her kitap için bir hazırlayan ve bir son okuma yapan arkadaşımız bulunacaktır.

Yazarın hayatında kitaplaşmış olan eserlerin ilk baskıları esas alınarak, öncesinde tefrika edilmişse süreli yayında ve varsa daha sonraki baskılarda görülen farklar bu ilk baskı üzerinde dipnotu ile gösterilmiştir. Şüphesiz bu tür çalışmalarda çevriyazım konusundaki yazım meselesinde kesin bir birlik sağlanmış değildir. Biz bu yayında TDK yazım kılavuzunu temel almakla birlikte orada bulunmayan hususlarda bazı tercihler de oluşturduk. Bu konuda belli başlı tercihlerimizi şu şekilde belirtebiliriz: Metin dışı bilgiler için dipnotunu, metinde okunuşunda tereddüt bulunan sözcük veya ibareler için alternatifi ve bugün kullanımdan düşmüş kelime veya tamlamaların bugünkü karşılıklarını köşeli parantez içinde bulunduğu yerde göstermeyi, orijinal metindeki sayfa numaralarının sayfa başlangıcında köşeli parantez ile gösterilmesini tercih ettik. Orijinal metindeki vurgular (italik, siyah vb.) çevriyazımda da gösterildi. Birbirine karışma ihtimali bulunan sözcüklerde aksan veya ayn, hemze gibi işaretler gösterildi; aksi durumlarda TDK kılavuzundaki tercihe bağlı kalındı.

Bütün eserleri dizisinin üç yüz sayfa civarında bir araya getirilecek yaklaşık otuz ciltlik bir külliyat oluşturması düşünülmektedir. Elinizdeki ciltte Ahmet Rasim'in ilk dönem eserlerinden *İlk Sevgi*, *Meyl-i Dil*, *Nâkâm*, *Asker Oğlu* ve *Belki Ben Aldanıyorum* adlı romanları bulunmaktadır.

Ahmet Rasim'in bütün eserlerinin günümüz okuruyla buluşması amacını taşıyan bu çalışmayı basmayı kabul eden Vakıfbank Kültür Yayınları yetkililerine teşekkür ederiz.

Yılmaz Daşcıoğlu
Dizi Editörü
Adapazarı, 2020

İLK SEVGİ

Hazırlayan:
Yılmaz Daşcıoğlu

Son Okuma:
Birol Bulut
Zafer Özdemir

Muharriri:
Ahmet Rasim
Naşiri Kostaki

Maarif Nezareti Celilesi'nin Ruhsatıyla
İstanbul

Sultanahmette kâin Mekteb-i Sanayii matbaasında
tab olunmuştur.

1307

[2]